

1. jautājums *Krimināltiesībās (Vispārīgā daļa)*

Noziedzīga nodarījuma objektīvās pazīmes.

• **Noziedzīga nodarījuma objekta un priekšmeta jēdziens (4 punkti).**

Noziedzīga nodarījuma objekts ir ar Krimināllikumu aizsargātās intereses, proti, valsts, sabiedrības, atsevišķu cilvēku grupu un indivīdu noteiktas intereses, ko apdraud noziedzīgs nodarījums.

Noziedzīga nodarījuma priekšmets ir cilvēka ārējā pasaulē objektīvi eksistējoša lieta, pret kuru tieši vērsts kaitīgs nodarījums un līdz ar to tiek apdraudēts noziedzīga nodarījuma objekts.

• **Noziedzīga nodarījuma objektīvās puses obligātās pazīmes materiāla un formāla sastāva noziedzīgajos nodarījumos (3 punkti).**

Noziedzīga nodarījuma objektīvās puses obligātās pazīmes materiāla sastāva noziedzīgajos nodarījumos:

- **Darbība** (personas aktīva, kaitīga un prettiesiska uzvedība, kas pauž viņas apzinātu gribu, nodarot vai radot draudus nodarīt kaitējumu noziedzīga nodarījuma objektam) vai **bezdarbība** (apzināta, personas gribai atbilstoša pasīva, kaitīga un prettiesiska uzvedība, kas raksturojas kā personai uzlikto tiesisko pienākumu nepildīšana, nodarot vai radot draudus nodarīt kaitējumu noziedzīga nodarījuma objektam)
- **Kaitīgās sekas** (kaitējuma nodarīšana ar krimināllikumu aizsargātām interesēm)
- **Cēloņsakarība** (objektīvā saikne starp prettiesisko darbību/bezdarbību un sekām)

Noziedzīga nodarījuma objektīvās puses obligātās pazīmes formāla sastāva noziedzīgajos nodarījumos:

- darbība vai bezdarbība.

• **Noziedzīga nodarījuma objektīvās puses fakultatīvās pazīmes (3 punkti).**

Noziedzīga nodarījuma objektīvās puses fakultatīvās pazīmes ir noziedzīga nodarījuma izdarīšanas vieta, laiks, izdarīšanas veids, rīki, cietušā statuss, situācija u.c. Ja šādas pazīmes nav iekļautas Krimināllikuma sevišķās daļas panta dispozīcijā, tās neietekmē noziedzīga nodarījuma kvalifikāciju.

2.teorijas jautājums krimināltiesībās (Sevišķā daļa)

Laupīšanas kā noziedzīga nodarījuma pret īpašumu izpratne.

· **Vardarbības pielietojuma nolūks laupīšanā (3 punkti).**

Laupīšanas objektīvā puse izpaužas kā svešas kustamas mantas nolaupīšana, ja tā saistīta ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu.

Vardarbība laupīšanā var būt gan tāda, kas sagādā cietušajam fiziskas sāpes, gan tāda, kas tās nesagādā. (1 punkts)

Vardarbība laupīšanā tiek pielietota, lai paralizētu cietušā gribu pretoties mantas nolaupīšanai, pārvarētu cietušā pretošanos vai paturētu mantu tūlīt pēc tās prettiesiskas paņemšanas. (2 punkti)

· **Laupīšanas priekšmeta apmēra ietekme uz kvalifikāciju (3 punkti).**

Laupīšanas priekšmeta apmērs ietekmē laupīšanas kvalifikāciju, likumdevējam pastiprinot atbildību, ja laupīšana izdarīta ievērojamā vai lielā apmērā. (1 punkts)

Ja laupīšanas priekšmeta vērtība sasniedz ievērojamu apmēru, proti, ja noziedzīga nodarījuma priekšmeta kopējā vērtība nodarījuma izdarīšanas brīdī nav bijusi mazāka par desmit tai laikā Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu kopsummu, nodarījums kvalificējams saskaņā ar KL 176.panta otro daļu. (1 punkts)

Savukārt, ja laupīšanas priekšmeta vērtība sasniedz lielu apmēru, proti, ja noziedzīga nodarījuma priekšmeta kopējā vērtība nodarījuma izdarīšanas brīdī nav bijusi mazāka par piecdesmit tai laikā Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu kopsummu, atbildība tiek pastiprināta - nodarījums kvalificējams saskaņā ar KL 176.panta trešo daļu. (1 punkts)

· **Laupīšanas, kas izraisījusi smagas sekas, norobežošana no slepkavības, kas saistīta ar laupīšanu (4 punkti).**

Laupīšana, kas izraisījusi smagas sekas – personas nāvi, no slepkavības, kas saistīta ar laupīšanu norobežojama pēc subjektīvās puses. (2 punkti)

Ja laupīšanas uzbrukumā nodarīts kaitējums cietušā dzīvībai aiz neuzmanības, personas nodarījums kvalificējams saskaņā ar KL 176.panta ceturto daļu (smagas sekas laupīšanā). (1 punkts)

Savukārt, ja vainīgais, nolaupot svešu mantu, lietojis vardarbību, kuras rezultātā iestājusies cietušā nāve, un vainīgais tādu rezultātu vēlējies vai apzināti pieļāvis, noziegums kvalificējams saskaņā ar KL 117.panta 6.punktu. (1 punkts)

3.teorijas jautājums kriminālprocesā

Liecinošās personas kriminālprocesā.

· Liecinošo personu procesuālie statusi (3 punkti).

Liecinošo personu jēdziens nav jaukams ar liecinieka jēdzienu. Liecinošās personas var būt dažādos procesuālos statusos, proti, (1 punkts)

- Liecinieks
- Jebkurš no statusiem, kuros personai ir tiesības uz aizstāvību (aizdomās turētais, apsūdzētais, persona, pret kuru notiek process medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanai, u.c.), izņemot juridisko personu piespiedu ietekmēšanas līdzekļu piemērošanas procesā
- Cietušais
- Pārstāvis
- Aizskartais mantas īpašnieks
- Eksperts, revidents

Pēdējo četru kategoriju liecinošās personas pratina saskaņā ar liecinieka pratināšanas noteikumiem, taču tie nekļūst par lieciniekiem, bet saglabā savu procesuālo statusu. (2 punkti). Vai norādīti visi, 1 punkts - ja lielāka daļa, 0 punktu – ja mazākā daļa vai neviens)

· Tiesības neliecināt (3 punkti).

Tiesības neliecināt raksturīgas visām liecinošām personām, tikai dažādā apmērā. (1 punkts)

Personām, kurām ir tiesības uz aizstāvību, ir tiesības neliecināt konkrētajā kriminālprocesā vispār (1 punkts), kamēr pārējiem - tikai pret sevi un saviem tuviniekiem. (1 punkts)

· Liecinošo personu atbildība par apzināti nepatiesu liecību sniegšanu (4 punkti).

Visām liecinošām personām ir liegums sniegt apzināti nepatiesu liecību. (1 punkts) Lai konstatētu, ka šis aizliegums ir pārkāpts, nepieciešams gan tas, ka liecība neatbilst patiesībai, gan tas, ka persona nepatiesas liecības sniegusi apzinoties to neatbilstību patiesībai. Apzināti nepatiess nevar būt viedoklis vai vērtējums (piemēram, vainas atzīšana vai neatzīšana utt.). (1 punkts) Personām, kurām ir tiesības uz aizstāvību, atbildība par apzināti nepatiesu liecību var izpausties kā atbildību pastiprinošs apstāklis. Šāda pieeja tika ieviesta 2020.gada vasarā (1 punkts), savukārt pārējiem par apzināti nepatiesu liecību paredzēta kriminālatbildība (1 punkts).

1.kāzuss

2021. gada 15. februārī Dambis, dodoties pie savas paziņas Ripas, ievēroja no ceļa nostāk novietotu automašīnu un, ielūkojoties tās salonā, uz automašīnas aizmugurējā sēdekļa pamanīja Bomiņam piederošo portatīvo datoru un naudas maku, ko nolēma nolaupīt. Lai iekļūtu automašīnas salonā, Dambis paņēma turpat uz zemes esošo akmeni, ar kuru izsita automašīnas loga stiklu 330 *euro* vērtībā, saplēšot to sīkās lauskās. Pēc tam Dambis, iesniedzās automašīnas salonā un paņēma Bomiņam piederošo portatīvo datoru 1400 *euro* vērtībā un no naudas maka izņēma skaidru naudu 320 *euro* apmērā un AS “Citadele banka” norēķinu karti (maksāšanas līdzekli) ar uz lapiņas uzrakstīto PIN kodu. Norēķinu karti Dambis izmantoja tūlīt pēc nozagšanas, ievietojot to bankomātā un trīs piegājienos plkst. 20.15, 20.43, 21.12 noņemot kopsummā skaidru naudu 1650 *euro* apmērā.

Pēc Bomiņa zvana notikuma vietā ieradās Valsts policijas vecākais inspektors, kurš uzsāka kriminālprocesu, veica notikuma vietas apskati, nofotografējot automašīnu, izņemot akmeni un dažas logu stikla lauskas, uz vienas no kurām varēja redzēt asinīm līdzīgas pēdas, lai to vēlāk varētu nodot ekspertiem. 16. februārī procesa virzītājs nopratināja Bomiņu kā cietušo, bet Bomiņa iesniegto pieteikumu par kaitējuma kompensāciju izmeklētājs atteicās pieņemt, jo par kompensācijas pieteikumu varēšot runāt, kad noskaidros aizdomās turēto. Izmeklēšanas gaitā, iegūstot videokameru ierakstus, tika noskaidrots, ka naudu bankomātos izņēmis Dambis, kuru Bomiņš atpazīna kā kaimiņa Ripas biežu viesi. Pēc aizturēšanas Dambis liecināja, ka norēķinu karti esot atradis uz ielas, bet noliedza, ka būtu aizticis mašīnu. Atbrīvojot Dambi no aizturēšanas, viņam tika noteikts drošības līdzeklis – uzturēšanās noteiktā vietā. Jau 10. martā izmeklētājs pieņēma lēmumu par Dambja atzīšanu par aizdomās turēto. Pratināšanā, ievērojot uzrādītos pierādījumus, Dambis visā atzinās un solījās visas sekas novērst. Pēc pāris dienām Dambis ieradās pie izmeklētāja, iesniedza viņa un Bomiņa parakstītu izlīgumu, kurā Dambis apsoltījās segt nodarīto kaitējumu divu mēnešu laikā. Savukārt Bomiņš apliecināja, ka viņam nav nekādu pretenziju pret Dambi, un lūdza kriminālprocesu izbeigt. Izmeklētājs, izvērtējot nodarījuma sekas un izlīgumu, un pamatojoties uz KPL 379. panta pirmās daļas 2. punktu, pieņēma lēmumu izbeigt kriminālprocesu. Par to viņš nosūtīja informāciju prokuroram, Bomiņam un Dambim, pēdējiem arī norādot, ka lēmums par procesa izbeigšanu uz izlīguma pamata nav pārsūdzams.

1. Kā kvalificējams Dambja nodarījums? Atbildi pamatojiet.

KL 175.panta trešā daļa, 185.panta 1.daļa un 193.panta otrā daļa.

- Iesniedzoties ar roku automašīnas salonā un paņemot portfeli, kurā atradās Bomiņa portatīvais dators 1400 *euro* vērtībā un naudas maks ar skaidru naudu 320 *euro* apmērā, Dambis izdarīja zādzību, iekļūstot transportlīdzeklī (KL 175.panta trešā daļa).
- Dambis saucams pie kriminālatbildības arī par tīšu mantas iznīcināšanu saskaņā ar KL 185.panta pirmo daļu, jo, lai iekļūtu automašīnas salonā, Dambis ar akmeni izsita automašīnas loga stiklu 330 *euro* vērtībā, saplēšot to sīkās lauskās.
- Ievērojot to, ka Dambis no automašīnas salona vienlaicīgi nolaupīja akciju sabiedrības “Citadele banka” norēķinu karti ar uz lapiņas uzrakstīto PIN kodu, Dambis saucams pie kriminālatbildības par maksāšanas līdzekļa nolaupīšanu. Turklāt, Dambis ir izdarījis arī turpinātu maksāšanas līdzekļa izmantošanu, jo norēķinu karti Dambis izmantoja tūlīt pēc nozagšanas, ievietojot to bankomātā un trīs piegājienos noņemot skaidru naudu 1650 *euro* apmērā. Tādējādi Dambja nodarījums kvalificējams saskaņā ar KL 193.panta otro daļu.

2. Vai Dambja nodarījums satur noziedzīgu nodarījumu ideālās kopības pazīmes?

Jā, satur.

3. Vai, kvalificējot Dambja nodarījumu kāzusā norādītais mantiskais zaudējums – 330 euro, 1400 euro, 320 euro un 1650 euro, ir summējams? Atbilde īsi pamatojiet.

Radītais mantiskais zaudējums nav summējams, jo izdarīti vairāki patstāvīgi noziedzīgi nodarījumi, ar kuriem radītais zaudējums nosakāms katrā noziedzīgā nodarījumā atsevišķi.

4. Vai Dambja nodarījums satur ilgstoša noziedzīga nodarījuma pazīmes?

Nē, Dambja nodarījums nesatur ilgstoša noziedzīga nodarījuma pazīmes.

5. Kādas intereses (noziedzīga nodarījuma tiešais objekts) tiek apdraudētas, Dambim nolaupot AS "Citadele banka" norēķinu karti?

Ar šādu nodarījumu tiek apdraudētas tautsaimniecības intereses finanšu - kredīta sfērā.

6. Kādas procesuālās kļūdas pieļautas aprakstītajās procesuālajās darbībās?

Kļūdas: (1) Bomiņš pratināts kā cietušais bez atzīšanas par tādu, (2) nepamatots kompensācijas pieteikuma atteikums, (3) drošības līdzeklis pirms atzīšanas par aizdomās turēto, (4) parakstiem uz izlīguma jābūt apliecinātiem, (5) procesa izbeigšanai nav juridiska pamata, (6) prokuroram un personām jānosūta lēmuma kopija, (7) visi lēmumi par izbeigšanu ir pārsūdzami.

(Vērtējumā liekam 0,5 punktus par 3-4 nosauktām kļūdām, bet 1 punkts – par 5-7 nosauktām kļūdām.)

7. Kā jārikojas prokuroram, saņemot informāciju par konkrētā kriminālprocesa izbeigšanu?

Atcelt lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu, jo tam nav juridiska pamata (par smagu noziegumu izlīgums nerada procesuālas sekas). KPL 37.p. 3.d. 5.pkt., 393.p. 1.d. Labi būtu, ja dotu arī norādījumus.

8. Kā varētu tikt turpināts un pabeigts pirmstiesas kriminālprocess, ja process nebūtu izbeigts?

Nodarījumā saskatāmi 2 smagi noziegumi (ar brīvības atņemšanu līdz 5 gadiem) un viens mazāk smags noziegums. Līdz ar to izmeklēšana būtu jāturpina un process jānodod prokuroram kriminālvajāšanai. Tālāk prokurors procesu varētu pabeigt ar priekšrakstu par sodu (420.p.) vai pirmstiesas procesu varētu pabeigt, nosūtot krimināllietu uz tiesu vienošanās kārtībā (433.p.) vai vispārējā kārtībā (ar vai bez pierādījumu pārbaudes).

9. Vai Bomiņš var pārsūdzēt izmeklētāja atteikumu pieņemt kaitējuma kompensācijas pieteikumu? Ja var, tad kādā termiņā un kam?

Atteikumam bija jābūt motivēta lēmuma veidā (335.p.3.d.). Lēmumu, bet, ja tāda nav, - rīcību var pārsūdzēt 10 dienu laikā (atbildē gan datums nav prasīts - līdz 26.februārim) uzraugošajam prokuroram (339. un 337.p.).

10. Kā varētu klasificēt iespējamo pierādījumu – “videokameru ieraksti” atbilstoši kriminālprocesa tiesību teorijai?

Atkarībā no tā, kā students ir izpratis vārdu “klasificēt”.

1) teorijā to varētu iedalīt šādās grupas: tiešs, sākotnējs, lietisks, personisks, arī apsūdzošs.

2) saskaņā ar likumu (un arī teoriju) varētu būt atbildē: tā kā ieraksts kā pierādījums izmantojams sakarā ar tajā ietverto saturisko informāciju, tas ir klasificējams kā dokuments (135.p.). Teorijā gan ir diskusijas, vai tas nebūtu elektroniskais pierādījums (136.p.).